

Bemærkninger til forslaget.

På den 34. internationale arbejdskonference i Genève i 1951 vedtoges den som bilag aftrykte konvention nr. 100 om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.

Efter konventionen skal et ratificerende land i overensstemmelse med den fremgangsmåde, der anvendes ved lønfastsættelse, fremme og, for så vidt det er foreneligt med denne fremgangsmåde, sikre gennemførelsen af princippet om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi. Dette princip kan gennemføres ved lovgivning eller administrative forskrifter, gennem et ved lov anerkendt eller fastsat organ for lønfastsættelse, ved kollektive overenskomster eller ved anvendelse af flere af disse midler i forening.

I skrivelse af 30. april 1952, hvormed en beretning om arbejdskonferencen 1951 blev afgivet til rigsdagens medlemmer (aftrykt i Rigsdagstidende 1951-52, tillæg A, sp. 6139-44), udtalte arbejds- og socialministeren, at ligelønsprincippet her i landet vel var gennemført for tjenestemænd, men at regeringen og lovgivningsmagten principielt var uden indflydelse på den lønfastsættelse, der fandt sted ved afslutning af overenskomster mellem organisationerne, og at der ikke uden afgørende brud med de hidtil fulgte principper for lønfastsættelsen af regeringen eller lovgivningsmagten kunne tages skridt til en fastlæggelse af princippet om lige løn for mænd og kvinder for arbejde af samme værdi, ligesom der heller ikke ville kunne blive spørgsmål om en almindelig lønfastsættelse på grundlag af en objektiv vurdering af arbejdet. Under hensyn hertil udtalte arbejds- og socialministeren, at konventionen for tiden ikke ville kunne ratificeres af Danmark.

På foranledning af arbejdsministeriet har spørgsmålet om Danmarks ratifikation af konventionen for nylig været gjort til genstand for fornyet overvejelse i arbejds- og socialministeriernes faste udvalg vedrørende Den internationale Arbejdsorganisation, et udvalg, der omfatter repræsentanter for arbejdsgivernes og arbejdernes hovedorganisationer samt embedsmænd fra de to ministerier.

Baggrunden for, at arbejdsministeriet anmodede udvalget om at undersøge spørgsmålet, var navnlig den udvikling, der er sket her i landet med hensyn til ligelønsprincippet gennemførelse for offentligt ansatte siden 1951. Således har lønningslovene af 1958 gjort statstjenestemænds lønninger uafhængige af forsørgerforhold; tilsvarende regler er ved

overenskomst med Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund fastsat for statens kontorfunktionærer, og en tilsvarende udvikling er i gang for kommunernes vedkommende. En yderligere anledning til at tage spørgsmålet op må ses i den omstændighed, at den norske regering i januar 1959 fremsatte forslag i stortinget om Norges ratifikation af konventionen og om oprettelse af et ligelønsråd med en række nærmere angivne opgaver, der forudsættes at kunne fremme ligelønsprincippet gennemførelse. Dette forslag er nu resulteret i, at Norge har ratificeret konventionen.

I en udtalelse, som udvalget derefter har afgivet til arbejdsministeriet, har udvalget henvist til, at spørgsmålet om, hvilke forpligtelser et land påtager sig ved at ratificere konventionen, blev undersøgt af en komité, der blev nedsat ved arbejdskonferencen i 1956. Denne komité, hvis redegørelse blev tiltrådt af arbejdskonferencen, kom til det resultat, at en ratificerende regerings pligt til at fremme og sikre gennemførelse af ligelønsprincippet var begrænset til de områder, hvor en sådan fremgangsmåde var forenelig med de metoder, der benyttedes ved fastsættelse af lønsatser, medens det stod en regering, der holdt sig uden for lønfastsættelsen, frit for at nøjes med at fremme princippet, f. eks. ved at henlede arbejdsgiveres og arbejderes opmærksomhed på det ønskelige i at tage princippet i betragtning ved kollektive lønforhandlinger, ved forskning særlig med hensyn til arbejdsstudier, arbejdsvurdering og lønmæssig placering eller på anden måde. Det blev i denne forbindelse nævnt, at der i et land var blevet nedsat et fællesudvalg af arbejdsgivere og arbejdere for at lette gennemførelse af ligelønskonventionen, som vedkommende land netop havde ratificeret, uden at regeringen blandede sig i lønfastsættelsen. Flere medlemmer af komiteen understregede, at konventionen langtfra automatisk at sikre gennemførelsen af ligeløn snarere har til formål at fremme princippet gradvise gennemførelse i tilfælde, hvor det ligger uden for regeringens mulighed at sikre princippet øjeblikkelige gennemførelse.

Der var herefter i arbejds- og socialministeriernes faste udvalg enighed om, at Danmark efter de foreliggende oplysninger om forståelsen af de forpligtelser, et land påtog sig ved ratifikationen, ville kunne ratificere konventionen, således at regeringen i tilslutning til ratifikationen f. eks. rettede henvendelse til arbejdsmarkedets parter med opfordring